

UCHWAŁA NR XXVI/126/2025
RADY GMINY ŁĘKA OPATOWSKA

z dnia 22 grudnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia "Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2026-2029".

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 4¹ ust. 2, ust. 2a, ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.), w związku z art. 10 ust. 2, ust. 2a, ust. 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) Rada Gminy Łęka Opatowska uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2026 - 2029" w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łęka Opatowska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Szczepańska

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY ŁĘKA OPATOWSKA
NA LATA 2026-2029**

Łęka Opatowska, 2025 r.

Spis treści	
Rozdział 1	2
<i>Wprowadzenie</i>	3
Rozdział 2	3
<i>Diagnoza problemów na podstawie dostępnych danych</i>	3
Rozdział 3.	10
<i>Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	10
<i>oraz Przeciwdziałania Narkomanii</i>	10
Rozdział 4.	11
<i>Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	11
<i>oraz Przeciwdziałania Narkomanii</i>	11
Rozdział 5.	11
<i>Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	11
<i>oraz Przeciwdziałania Narkomanii</i>	11
Rozdział 6.	12
<i>Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	12
<i>oraz Przeciwdziałania Narkomanii</i>	12
Rozdział 7.	14
<i>Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii</i>	14
Rozdział 8.	14
<i>Zasady wynagradzania za wykonywanie zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii</i>	14
Rozdział 9.	14
<i>Postanowienia końcowe</i>	14

Rozdział 1

Wprowadzenie

§ 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2026 – 2029 określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz.2151) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.). Wskazane ustawy nakładają na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek prowadzenia działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych. Program w swych założeniach nawiązuje do celów i zadań określonych w ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, a także do celu operacyjnego nr 2 (profilaktyka uzależnień) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Program ten stanowi podstawowe narzędzie kształtowania lokalnej polityki w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz problemów związanych z narkomanią i uzależnieniami behawioralnymi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2026 – 2029 jest kontynuacją i rozwinięciem zadań realizowanych w 2024 roku i latach poprzednich.

Rozdział 2

Diagnoza problemów na podstawie dostępnych danych

§ 2. W 2025 r. wśród mieszkańców Gminy Łęka Opatowska została przeprowadzona lokalna diagnoza problemów społecznych, która wskazuje na rodzaj oraz skalę występowania określonych problemów. Wśród grupy reprezentatywnej znaleźli się: dorośli – kobiety i mężczyźni, uczniowie szkół podstawowych.

Respondenci zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii dotyczącej stopnia występowania poszczególnych zagrożeń społecznych, które są lub mogą być obecne na terenie naszej gminy. Poniżej, zaprezentowane zostały problemy, do których odnosi się niniejsza diagnoza.

PROBLEM ALKOHOLOWY (ALKOHOLIZM) – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
4,1% dorosłych mieszkańców spożywa alkohol kilka razy w tygodniu, 9,3% dorosłych mieszkańców straciło kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (upiło się)	14,4% uczniów deklaruje spożycie alkoholu kiedykolwiek w życiu, 7,2% uczniów deklaruje spożycie alkoholu więcej niż jeden raz w życiu,

częściej niż 1 raz w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, 2,1% dorosłych mieszkańców prowadziło pojazd mechaniczny po spożyciu alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, 96,9% dorosłych mieszkańców uważa, że picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka, 60,8% dorosłych mieszkańców zna osoby w swoim otoczeniu, które nadużywają alkoholu	4,1% uczniów przyznaje się do spożywania alkoholu w ciągu 30 dni przed badaniem, 28,9% uczniów uważa alkohol za łatwy do zdobycia na terenie swojej miejscowości,
REKOMENDACJE	
• ograniczenie dostępności napojów alkoholowych na terenie Gminy, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży (redukowanie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych i maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, regularne kontrole punktów przez członków GKRPA), • włączanie się w lokalne oraz ponadlokalne kampanie profilaktyczne, a także tworzenie autorskich akcji, • realizowanie programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, • rozwój i stałe zwiększanie dostępności do poradnictwa, terapii osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, osób współuzależnionych oraz osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA), • podnoszenie kompetencji osób i instytucji działających w obszarze uzależnienia od alkoholu, poprzez organizowanie szkoleń i kursów, • prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	

Po dokonaniu analizy danych uzyskanych na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych wynika, że na terenie gminy Łęka Opatowska każdego roku następuje wzrost wartości sprzedanego alkoholu.

Sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Łęka Opatowska				
	do 4,5% (oraz piwo)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%	RAZEM
2017	1 940 506.94 zł	136 277.10 zł	1 709 242.70 zł	3 786 026.74 zł
2018	2 164 102.00 zł	179 772.00 zł	2 012 183.00 zł	4 356 057.00 zł
2019	2 238 117.45 zł	204 281.99 zł	2 141 602.69 zł	4 584 002.13 zł
2020	2 056 469.94 zł	220 947.61 zł	2 214 346.13 zł	4 491 763.68 zł
2021	2 487 220.16 zł	305 239.68 zł	2 768 926.37 zł	5 561 386.21 zł
2022	2 692 204.83 zł	340 037.26 zł	3 094 675.80 zł	6 126 917.89 zł
2023	2 859 986.86 zł	360 573.47 zł	3 207 300.40 zł	6 427 860.73 zł
2024	3 073 822.00 zł	364 294.60 zł	3 328 792.73 zł	6 766 909.33 zł

PROBLEM NARKOTYKOWY (NARKOMANIA) – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
3% dorosłych mieszkańców zażywało środki psychoaktywne, 2% dorosłych mieszkańców zażywało środki psychoaktywne częściej niż jeden raz, 12,3% dorosłych mieszkańców zna osoby w swoim otoczeniu, które nadużywają narkotyków,	1% uczniów deklaruje zażycie środków psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu, 1% uczniów deklaruje zażywanie środków psychoaktywnych regularnie/codziennie, 0,5% uczniów przyznaje się do zażywania narkotyków/dopalaczy w ciągu 30 dni przed badaniem, 2,6% uczniów uważa narkotyki za łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości, 1,5% uczniów uważa dopalacze za łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości,
REKOMENDACJE	
• przeprowadzanie szkoleń/warsztatów dla rodziców oraz wychowawców, na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych, • prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy, • poprawa funkcjonowania osób uzależnionych od narkotyków lub zażywających je w sposób szkodliwy, poprzez rehabilitację, ograniczenie szkód zdrowotnych oraz reintegrację społeczną, • inicjowanie poszerzania oferty placówek ochrony zdrowia o programy wychodzenia z narkomanii.	

Dane statystyczne udostępnione przez Komisariat Policji w Kępnie wskazują, że na przestrzeni ostatnich lat na terenie powiatu Kępińskiego miała miejsce następująca skala przestępstw narkotykowych:

	Przestępstwa narkotykowe w powiecie Kępińskim
2017	94
2018	73
2019	288
2020	167
2021	256
2022	95
2023	128
2024	286

PROBLEM NIKOTYNOWY (NIKOTYNIZM) – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
15,4% dorosłych mieszkańców pali papierosy tradycyjne, 11,3% dorosłych mieszkańców pali papierosy tradycyjne codziennie, 7,2% dorosłych mieszkańców pali e-papierosy,	9,4% uczniów deklaruje palenie papierosów tradycyjnych kiedykolwiek w życiu, 20,1% uczniów deklaruje palenie e-papierosów kiedykolwiek w życiu,

0% dorosłych mieszkańców pali e-papierosy codziennie,	23,7% uczniów uważa papierosy tradycyjne za łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości, 26,3% uczniów uważa e-papierosy za łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości,
REKOMENDACJE	
• promowanie wśród społeczności lokalnej zdrowego trybu życia, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, • ograniczenie dostępności do papierosów dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy, • rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych dotyczących szkodliwości nikotyny, • zachęcanie placówek oświatowych wprowadzania szkolnych programów zapobiegania paleniu tytoniu oraz wzmocnienie egzekwowania zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na terenie szkół oraz w ich pobliżu.	

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE – Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne formalnie potwierdziło istnienie uzależnień/nałogów behawioralnych w maju 2013 poprzez opublikowanie piątej rewizji klasyfikacji DSM i włączenie zaburzenia uprawiania hazardu do kategorii zaburzeń i nałogów. Uzależnienie behawioralne (czynnościowe) to zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga uczucie zaspokojenia. Przykłady uzależnień behawioralnych: patologiczny hazard, uzależnienie od komputera/sieci internetowej, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od seksu/pornografii, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH	
18,6% dorosłych mieszkańców korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 3 godzin dziennie, 57,7% dorosłym mieszkańcom zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie zakładali, 23,7% dorosłych mieszkańców grało w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze (w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem), 6,2% dorosłych mieszkańców grało w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze więcej niż 10 razy (w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem), 4,1% dorosłych mieszkańców grało w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną, 24,8% dorosłych mieszkańców zna osoby w swoim otoczeniu, które dotyczy problem uzależnień behawioralnych,	98,8% uczniów deklaruje korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu codziennie, 54% uczniów spędza czas na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i Internetu znaczne ilości czasu, tj. powyżej 3 godzin w ciągu dnia, 45,4% uczniom zdarzyło się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i Internetu np. przed rodzicami, 26,9% uczniów deklaruje granie w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, w ciągu ostatnich 12 miesięcy, 17,1% uczniów podjęło się zachowań hazardowych więcej niż 1 raz w ciągu ostatnich 12 miesięcy,
ZABURZENIA ODŻYWIANIA I INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE	
40,2% dorosłych mieszkańców ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali,	26,8% uczniów nie wie czym są zaburzenia odżywiania,

27,8% dorosłych mieszkańców zawsze zajada stres i inne intensywne emocje i nie może się powstrzymać od jedzenia, 13,4% dorosłych mieszkańców nie może się powstrzymać od kupowania nowych rzeczy, chociaż nie są im potrzebne i przekraczają ich możliwości finansowe, 77,3% dorosłych mieszkańców często myśli o swoich obowiązkach zawodowych po godzinach pracy,	38,7% uczniów uznaje anoreksję za zaburzenie odżywiania, 26,3% uczniów uznaje napadowe objadanie się za zaburzenie odżywiania, 21,1 % uczniów uznaje bulimię za zaburzenie odżywiania,
REKOMENDACJE	
• prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci oraz kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów, • realizowanie warsztatów, spotkań oraz kampanii informacyjnych w zakresie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej oraz zachowań konsumenckich, • wzmacnianie czynników ochronnych oraz niwelowanie czynników ryzyka wśród dzieci i dorosłych, które wpływają na ich sposób postrzegania siebie, występowanie nieprawidłowości w zachowaniu i podejmowaniu decyzji oraz determinują określone przekonania formujące schemat postępowania, • tworzenie i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na terenie Gminy, • zwiększenie kompetencji zawodowych w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych, • poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych, a także proponowanie terapii w placówkach specjalistycznych, • świadczenie pomocy osobom zmagającym się z uzależnieniami behawioralnymi w Gminie, poprzez wzmacnianie samopomocowych form wsparcia oraz udzielanie pomocy finansowej i organizacyjnej organizacjom pozarządowym realizującym działania w obszarze uzależnień behawioralnych, • uwrażliwienie społeczności lokalnej na temat ryzyka jakie niosą za sobą uzależnienia behawioralne, poprzez dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji.	

PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ - przemoc domową należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- Wskazana definicja przemocy domowej wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Dane uzyskane z Zespołu Interdyscyplinarnego w Łęce Opatowskiej wskazują że na przestrzeni ostatnich lat do Zespołu wpłynęła następująca liczba Niebieskich Kart:

	Liczba Niebieskich Kart na terenie gminy Łęka Opatowska
2017	5
2018	10
2019	10
2020	3
2021	11
2022	11
2023	8
2024	7

PROBLEM PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ – WHO określa przemoc jako „użycie z rozmysłem siły lub grożenie nią, przeciw sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, co prowadzi do zranienia, śmierci, lub szkody psychicznej, a także do zaburzeń rozwojowych i upośledzenia społecznego”. Nowym problemem, który pojawia się coraz częściej wśród polskich uczniów to zjawisko cyberbullyingu lub inaczej mówiąc cyberprzemocy.

DOROŚLI	UCZNIOWIE
6,2% dorosłych mieszkańców deklaruje doświadczenie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, 12,4% dorosłych mieszkańców deklaruje znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej, 33% dorosłych mieszkańców nie neguje kategorycznie kar fizycznych jako metody wychowawczej, 4,1% dorosłych mieszkańców stosowało przemoc domową w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, 11,3% dorosłych mieszkańców doświadczyło cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, 0% dorosłych stosowało cyberprzemoc w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem.	26,8% uczniów deklaruje doświadczenie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, 23,2% uczniów deklaruje stosowanie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, 47,3% uczniów deklaruje występowanie przemocy między uczniami w swojej szkole, 12,9% uczniów deklaruje doznanie cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, 6,7% uczniów deklaruje stosowanie cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy,
REKOMENDACJE	
• prowadzenie akcji informacyjnych mających na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy domowej, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim, • promowanie w placówkach oświatowych, opiekuńczo – wychowawczych oraz wsparcia dziennego postaw wolnych od przemocy rówieśniczej, • upowszechnienie informacji o dostępnych miejscach w środowisku lokalnym, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, • zacieśnienie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, poprzez prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń,	

- realizowanie procedury „Niebieskie Karty” oraz organizowanie i finansowanie szkoleń dla pracowników biorących w niej udział, dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji.

By móc zaplanować odpowiednie działania profilaktyczne, zarówno w obszarze zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jak i w obszarze substancji psychoaktywnych istotna jest wiedza o czynnikach chroniących oraz o czynnikach ryzyka.

Na podstawie diagnozy problemów społecznych przeprowadzonej w 2025 roku zidentyfikowano szereg czynników, które wpływają na występowanie zjawisk problemowych w środowisku lokalnym, takich jak nadużywanie substancji psychoaktywnych, przemoc czy uzależnienia behawioralne. Jednocześnie wskazano elementy wzmacniające odporność społeczną mieszkańców oraz zasoby, które mogą stanowić skuteczną podstawę działań profilaktycznych.

Czynniki ryzyka	Czynniki chroniące
1. Nadużywanie alkoholu i jego dostępność: Wśród dorosłych mieszkańców obserwuje się utrwalone wzorce częstego spożywania alkoholu oraz zachowania świadczące o braku kontroli nad jego ilością. W środowisku społecznym występuje wysoka ekspozycja na nadużywanie alkoholu, co normalizuje jego obecność w codziennym życiu. Wśród młodzieży zauważalna jest wczesna inicjacja alkoholowa oraz przekonanie o łatwej dostępności napojów alkoholowych, co stanowi istotny czynnik ryzyka rozwoju uzależnień w przyszłości.	1. Poziom świadomości społecznej: Wśród mieszkańców utrwalone jest przekonanie o szkodliwości nadużywania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu w czasie ciąży. Świadomość konsekwencji zdrowotnych i społecznych uzależnień stanowi ważny potencjał do działań profilaktycznych.
2. Palenie tytoniu i używanie e-papierosów: W badaniu odnotowano przypadki palenia tradycyjnych papierosów oraz e-papierosów wśród uczniów. Zjawisko to łączy się z postrzeganiem tych produktów jako łatwo dostępnych oraz nieszkodliwych, co może sprzyjać utrwalaniu nawyków prowadzących do uzależnienia nikotynowego.	2. Zaangażowanie instytucji lokalnych: Gmina dysponuje sprawnie funkcjonującym systemem wsparcia obejmującym Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodek pomocy społecznej, szkoły oraz organizacje pozarządowe. Instytucje te prowadzą działania edukacyjne, szkoleniowe i interwencyjne na rzecz ograniczania zjawisk problemowych.
3. Eksperymentowanie z narkotykami i dopalaczami: Zarówno wśród młodzieży, jak i dorosłych występują przypadki zażywania substancji psychoaktywnych. Dostrzegana przez mieszkańców łatwa dostępność narkotyków i dopalaczy oraz obecność osób uzależnionych w najbliższym otoczeniu stanowią poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia społecznego.	3. Profilaktyka i edukacja: W placówkach oświatowych realizowane są programy profilaktyczne dotyczące używania substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania przemocy oraz zdrowego stylu życia. Gmina aktywnie uczestniczy w kampaniach społecznych i rozwija autorskie inicjatywy profilaktyczne.

4. Zjawisko przemocy i akceptacja kar fizycznych: Wśród uczniów odnotowano przypadki przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy. Dorośli mieszkańcy deklarują zarówno doświadczanie, jak i stosowanie przemocy domowej. W części środowiska utrzymuje się przyzwolenie na stosowanie kar fizycznych jako metody wychowawczej, co zwiększa ryzyko utrwalania zachowań przemocowych w kolejnych pokoleniach.	4. Dostępność pomocy i terapii: Na terenie gminy funkcjonują formy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, a także dla dorosłych dzieci alkoholików. Mieszkańcy mogą korzystać z poradnictwa, terapii oraz rehabilitacji społeczno-zawodowej, co zwiększa szanse na skuteczne wychodzenie z uzależnień.
5. Uzależnienia behawioralne: Coraz częściej obserwuje się nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu, a także występowanie zachowań hazardowych. Wśród dorosłych widoczne są również tendencje do kompulsywnego jedzenia, zakupów czy nadmiernego poświęcania czasu pracy. Zjawiska te mogą prowadzić do problemów emocjonalnych, społecznych i ekonomicznych.	5. Współpraca i kapitał społeczny: Ważnym czynnikiem ochronnym jest dobra współpraca między instytucjami samorządowymi, oświatowymi, służbami mundurowymi i organizacjami społecznymi. Wspólne działania zwiększają skuteczność profilaktyki i wzmacniają lokalne więzi społeczne.

Diagnoza potwierdza występowanie zróżnicowanych zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, przemocą i uzależnieniami behawioralnymi, jednak jednocześnie wskazuje na znaczące zasoby ochronne w postaci zaangażowania instytucji, świadomości społecznej i gotowości do współpracy.

Dalsze działania GKRPA powinny koncentrować się na wzmacnianiu czynników chroniących, redukcji czynników ryzyka oraz rozwoju zintegrowanych form profilaktyki i wsparcia społecznego.

Rozdział 3.

Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 3. Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Łęka Opatowska, do których zaliczają się następujące grupy osób:

- 1) dzieci i młodzież;
- 2) rodzice, opiekunowie, wychowawcy;
- 3) konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych, osoby zażywające narkotyki, osoby zagrożone uzależnieniami od zachowań;
- 4) osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione;
- 5) rodziny osób z problemem alkoholowym i/lub narkotykowym;
- 6) pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy Łęka Opatowska, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

Rozdział 4.

Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 4. Realizatorami Programu są:

- 1) Wójt Gminy;
- 2) Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 5) Zespół Interdyscyplinarny;
- 6) Partnerzy sprzyjający osiągnięciu celów Programu:
 - a) Rada Gminy
 - b) Szkoły Podstawowe
 - c) Policja
 - d) Ośrodek Zdrowia
 - e) Inne podmioty, którym zlecane są zadania Programu

Rozdział 5.

Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 5. 1. 1. Celem głównym Programu na lata 2026–2029 jest zmniejszanie skali zjawiska uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych na terenie Gminy Łęka Opatowska poprzez systematyczne podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat skutków używania substancji i zachowań nałogowych, a także poprzez ograniczanie szkód zdrowotnych, społecznych i rodzinnych wynikających z uzależnień.

2. Cele szczegółowe

1. **Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami:**

Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat narastającego zagrożenia rozwojem uzależnień od substancji oraz uzależnień od zachowań, ich możliwych konsekwencji oraz dostępnych metod zapobiegania.

2. **Rozszerzenie dostępu do pomocy terapeutycznej, konsultacyjnej i interwencyjnej:**

Zapewnienie szerokiej i łatwo dostępnej oferty wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, obejmującej działania profilaktyczne, terapeutyczne i interwencyjne.

3. **Profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia i konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego:**

Realizacja programów profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie problemom alkoholowym, narkomanii i zachowaniom nałogowym, w szczególności poprzez promowanie zdrowych, alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych.

4. Współpraca środowiskowa i partnerstwo lokalne

Wspieranie instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz osób fizycznych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, a także rozwijanie partnerskich inicjatyw prowadzących do wypracowania skutecznych metod profilaktyki środowiskowej.

5. Reagowanie na naruszenia prawa

Podjęcie odpowiednich działań interwencyjnych w przypadku naruszenia przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym występowanie przed sądem jako oskarżyciel publiczny w sprawach leżących w kompetencjach Gminy.

Rozdział 6.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 6. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są bezpośrednio związane z założonymi celami.

1. Zadania realizujące cel: „Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami”

Sposoby realizacji:

- wdrażanie i finansowanie profesjonalnych programów profilaktycznych w placówkach oświatowych i instytucjach kultury, promujących zdrowy styl życia oraz zachowania prospołeczne;
- organizowanie przedstawień, warsztatów, spotkań i prelekcji dotyczących uzależnień, przemocy oraz umiejętności psychospołecznych;
- zapewnienie materiałów niezbędnych do realizacji projektów edukacyjnych, konkursów, imprez sportowych i profilaktycznych (m.in. nagrody, artykuły biurowe, materiały spożywcze i pomocnicze);
- udział w kampaniach ogólnopolskich i lokalnych dotyczących profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia;
- udostępnianie literatury i materiałów informacyjnych na temat uzależnień, czynników ryzyka i sposobów uzyskiwania pomocy;
- upowszechnianie materiałów edukacyjnych (ulotki, plakaty, broszury, poradniki) wśród mieszkańców gminy.

2. Zadania realizujące cel: „Rozszerzenie dostępu do pomocy terapeutycznej, konsultacyjnej i interwencyjnej”

Sposoby realizacji:

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, w tym finansowanie specjalistów (psychologów, terapeutów, prawników);
- zapewnienie pomocy psychologicznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych z terenu gminy;
- wspieranie i współfinansowanie instytucji i organizacji świadczących pomoc osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy;
- kierowanie osób uzależnionych do Poradni Leczenia Uzależnień oraz współpraca z placówkami terapeutycznymi;
- organizacja i finansowanie szkoleń dla instytucji pracujących z osobami dotkniętymi problemami uzależnień (szkoły, GOPS, Policja, kuratorzy, pracownicy socjalni);
- podejmowanie działań zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, w tym finansowanie badań specjalistycznych i opinii potrzebnych w procedurach kierowania na leczenie.

3. Zadania realizujące cel: „Promowanie zdrowego stylu życia i konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego”

Sposoby realizacji:

- organizowanie i finansowanie zajęć pozalekcyjnych, sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- wspieranie działalności organizacji sportowych oraz inicjatyw promujących aktywność fizyczną i integrację społeczną;
- finansowanie i współorganizacja wyjazdów edukacyjnych, rekreacyjnych oraz imprez sportowo–rekreacyjnych;
- organizowanie i dofinansowywanie wypoczynku letniego i zimowego oraz programów socjoterapeutycznych;
- organizowanie wydarzeń profilaktycznych dla mieszkańców gminy promujących zdrowy styl życia i zachowania wolne od uzależnień.

4. Zadania realizujące cel: „Wzmocnienie partnerstwa lokalnego i profilaktyki środowiskowej”

Sposoby realizacji:

- współpraca z GOPS, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, szkołami, bibliotekami, ośrodkiem zdrowia, PCPR oraz innymi podmiotami pracującymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom;
- wspieranie stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i grup lokalnych realizujących działania profilaktyczne i pomocowe;
- realizacja wspólnych projektów profilaktycznych i społecznych z partnerami lokalnymi.

5. Zadania realizujące cel: „Skuteczne reagowanie na naruszenia przepisów dotyczących sprzedaży alkoholu oraz przeciwdziałanie nadużyciom”

Sposoby realizacji:

- organizowanie szkoleń dla przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- kontrolowanie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości w punktach sprzedaży alkoholu przez upoważnionych członków komisji i Policję;
- opiniowanie wniosków przedsiębiorców dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadkach przewidzianych przepisami.

Rozdział 7.

Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 7. Głównym źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rozdział 8.

Zasady wynagradzania za wykonywanie zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

§ 8.1. Za wykonanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii członkowie Gminnej Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 200,00 zł brutto za udział w każdym posiedzeniu komisji.

2. Wynagrodzenie określone w § 8.1 przysługuje także za udział członka komisji w przeprowadzonych kontrolach przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.

3. Osoby wchodzące w skład komisji nie będące pracownikami Urzędu Gminy Łęka Opatowska korzystają z delegacji na zasadach jak inni pracownicy Urzędu Gminy.

Rozdział 9.

Postanowienia końcowe

§ 9. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przygotowuje Wójt Gminy Łęka Opatowska i przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

Uzasadnienie do uchwały nr XXVI/126/2025

Rady Gminy Łęka Opatowska

z dnia 22 grudnia 2025 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2026 - 2029 stanowi załącznik do niniejszej uchwały. Konieczność opracowania Programu wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673).

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2026–2029 wynika z obowiązku ustawowego gminy oraz z potrzeby podejmowania systemowych działań na rzecz ograniczania negatywnych skutków nadużywania alkoholu. Problemy alkoholowe stanowią istotne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców, prawidłowego funkcjonowania rodzin oraz bezpieczeństwa społecznego, a ich konsekwencje często współwystępują z przemocą domową i innymi problemami społecznymi.

Program oparty jest na diagnozie lokalnych potrzeb i zakłada realizację działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz terapeutycznych, w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży, osób z problemem alkoholowym oraz ich rodzin. Jego wdrożenie przyczyni się do ograniczenia skali problemów alkoholowych, zwiększenia dostępności pomocy oraz poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Łęka Opatowska.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Szczepańska